

• Bouke de Vries 'Daddy'
(2009). 19de-eeuwse
Chinese aardewerk
figuur en mixed media.
21 x 16 x 30 cm.

Magische mix van scherven

Bouke de Vries en de kracht van imperfectie

Tekst Marloes de Moor

Er is een moment, vlak na het breken, waarin alles stilvalt. Wat overblijft lijkt waardevol, onherstelbaar. Al eeuwenlang proberen mensen het gebrokene te verbergen: scheuren worden gelijmd, barsten weggevoerd, beschadigingen hersteld alsof ze nooit hebben bestaan. Toch ligt in die verspreide stukken nog steeds dezelfde vorm besloten, alleen opener, kwetsbaarder. Voor Bouke de Vries begint daar zijn werk: niet bij het herstellen van wat was, maar bij het zichtbaar maken van wat er gebeurt als iets uit elkaar valt. Het resultaat daarvan is te zien in zijn eerste grote solotentoonstelling *UNBROKEN*, in Keramiekmuseum Princessehof.

Lange tijd deed beeldend kunstenaar Bouke de Vries juist het tegenovergestelde. Als restaurator was het zijn taak om objecten hun oorspronkelijke staat terug te geven en sporen van breuk uit te wissen. Met uiterste precisie bracht hij scherven weer samen, tot het leek alsof er nooit iets was gebeurd.

Na zijn studie aan de Design Academy in Eindhoven werkte hij in de modewereld, waar vorm, afwerking

en perfectie ook belangrijk zijn. In zijn latere werk als restaurator begon zijn blik echter te verschuiven en raakte juist de onvolmaaktheid hem steeds meer. 'Ik zag zo vaak objecten die gerestaureerd moesten worden, en vond ze soms mooier dan in hun oorspronkelijke staat.'

De Vries wijst op een paradox die we moeiteloos accepteren: 'We bewonderen beschadigde Griekse beelden, maar verwachten dat keramiek altijd gerepareerd wordt.' Voor hem werd dat het kantelpunt. 'Ik besloot het anders te doen en te gaan werken met gebroken objecten, vooral keramiek. Zodra dat breekt, verliest het veel waarde en wordt het vaak als onbruikbaar gezien. Ik wilde deze objecten een nieuw leven en een nieuw verhaal geven.'

Aanvankelijk werkte hij bescheiden, 's avonds en in de weekenden, maar zijn werk ontwikkelde zich snel en sprak veel mensen aan. De eerste erkenning kwam bij Galerie Ron Mandos in Amsterdam. 'Op een dag liet ik de eigenaar, met wie ik bevriend was, foto's zien van wat ik maak. Het sprak hem aan. "Laten we een show hier doen," zei hij.'

Intuïtief creëren

Een van zijn eerste werken is een zelfportret, al oogt het niet direct zo: een wit beeldje van een

• Links: Bouke de Vries
'Portrait of the artist 1'
(2009). 20ste-eeuwse wit
biscuit figuur van Hollandse
jongen en mixed media.
41 x 16 x 49 cm.
• Rechts: Bouke de Vries
'Memory vessel with wax
seals' (2020). 18de-eeuws
Chinees porselein (Qing
dynastie), glas en mixed
media. Hoogte 46 cm,
diameter 23,5 cm.

jongetje in Nederlandse klederdracht, ogenschijnlijk traditioneel, maar dat uit elkaar lijkt te spatten. 'Alsof het midden in een explosie zit. Binnenin verschijnt een hartje, zichtbaar gemaakt door het breken zelf.' Dit specifieke werk bevat al de elementen die zijn werk kenmerken: kwetsbaarheid, spanning en technische beheersing. De objecten die De Vries gebruikt, vindt hij overal: in kringloopwinkels, bij handelaren en via oude contacten uit de restauratiewereld. Soms worden stukken hem aangeboden door mensen die er niets meer mee kunnen. 'Je bouwt vanzelf een netwerk op,' zegt hij. Belangrijk is dat ze al beschadigd zijn. Hij breekt ze niet, hij ontmoet ze zo. Soms stuurt hij het proces, maar het verlies blijft altijd het vertrekpunt. Persoonlijke herinneringen, zoals aan zijn jeugd of aan de televisieserie *Bartje*, sluipen zijn werk binnen, maar nooit op een geforceerde manier. 'Het gebeurt gewoon. Een object kan ineens iets

oproepen. Zo is er een beeld (zie p. 40) dat hem aan zijn vader doet denken. 'Niet letterlijk, maar de associatie was er meteen. Mijn vader werd op latere leeftijd blind, wat hij moeilijk verwerkte. Dat gevoel van kwetsbaarheid zat ineens in dat object.' Ook grotere thema's als oorlog, duurzaamheid en collectief geheugen vinden hun weg naar zijn werk, maar niet volgens een vooraf bepaald plan. 'Ik werk intuïtief.' Pas achteraf ontstaat samenhang; soms overstijgt de betekenis van een werk zelfs zijn eigen intentie. De Memory Vessels, waaraan in het Prinsessehof een hele zaal is gewijd, zijn daar een voorbeeld van: poëtische glazen objecten waarin de scherven van een gebroken vaas worden bewaard, als herinnering aan de oorspronkelijke vorm. Voor anderen blijken ze echter nog iets anders te verbeelden: kwetsbaarheid, herstel of identiteit. Sommige mensen laten zelfs tatoeages zetten van een Memory Vessel. 'Soms simpelweg omdat ze het mooi vinden, maar bijvoorbeeld ook na kanker, als symbool voor wat iemand had doorgemaakt en overleefd. Een jong stel liet de tatoeage zetten bij hun verloving, ieder één op een arm. Dat had ik nooit kunnen bedenken toen ik dit maakte.'

Verschoven context

De oorsprong van deze werken ligt in zijn achtergrond als restaurator. 'Tijdens een stage in het Victoria and Albert Museum in Londen restaureerde ik Romeinse glazen asurnen. Later vroeg ik me af: wat gebeurt er als je dat principe toepast op een gebroken vaas?'

Poëtische ingrepen geven objecten nieuwe zeggingskracht

Ook het gebruik van lakzegels op de vaas heeft een historische oorsprong. 'Dat zag ik bij een 14de-eeuws object in Istanbul. Dat heb ik verder uitgewerkt met meerdere zegels.' Door deze poëtische ingrepen krijgen de objecten een nieuwe zeggingskracht en spreken ze een breder publiek aan. 'Een 18de-eeuws theepotje, daar kijkt een kind misschien niet naar om,' legt hij uit. 'Maar als het gebroken is en er vinders aan worden toegevoegd, gebeurt er iets.' Het object verschuift van context en daarmee ook van betekenis. Die verschuiving bereikt een hoogtepunt in grotere installaties, zoals het monumentale tafelstuk *War and Pieces* voor het Holburne Museum in Bath. Deze 11 meter lange installatie is als apotheose te zien binnen de tentoonstelling in Keramiekmuseum Prinsessehof. Historische

• Links: 'Homeland' (2014). 17de-19de-eeuws archeologisch Nederlands glas en perspex, 70 x 61 cm. Op de tentoonstelling 'UNBROKEN' in Keramiekmuseum Princessehof in Leeuwarden is 'Homeland in polychrome' (2024) te zien, dat Bouke de Vries maakte van 17de- en 18de-eeuwse blauw-witte en veelkleurige archeologische Delftse scherven.
 • Boven: Bouke de Vries 'Deconstructed neolithic Machang jar' (2019). Neolithisch (600-1000 voor Christus) Chinees aardewerk op bronzen voet en mixed media, 55 x 53 x 50 cm.
 Foto's Bouke de Vries.

pronktafels vormden de inspiratie: waar vroeger rijkdom en kunstzinnigheid werden getoond met porseleinen beeldjes en suikerfiguren, plaatst De Vries oorlogsscènes. 'Centraal staat een beeld van een atombom. Vernietigend en angstaanjagend, maar tegelijk visueel indrukwekkend en van een ongemakkelijke schoonheid.'

'Zo blijft het fragmentarische karakter zichtbaar'

Het werk reist inmiddels wereldwijd, van Berlijn tot Taiwan, en behoudt steeds zijn impact. Ook in kleinere werken onderzoekt De Vries hoe objecten een nieuw leven kunnen krijgen. Zo is er *Neolithic Machang* (2019), een duizenden jaren oude Chinese pot. 'Dergelijke vazen werden vaak gebruikt als grafgiften. Omdat ze opgegraven zijn, zijn ze vaak al beschadigd. Ik heb deze vaas bewust opnieuw gestructureerd, zodat het fragmentarische karakter zichtbaar blijft.' Zijn *Homeland*-werken bestaan uit scherven van Delfts aardewerk, ooit gebruiksvoorwerpen, later in de aarde verdwenen en eeuwen daarna weer opgegraven, waarmee hij, samen met polychrome scherven een kaart van Nederland vormt. 'Dat

heb ik ook met andere materialen gedaan, zoals archeologisch glas en perspex,' vertelt De Vries.

Tentoonstelling

Op dit moment is zijn werk te zien tijdens *UNBROKEN*, een grote overzichtstentoonstelling in het Keramiekmuseum Princessehof in Leeuwarden. Daar zijn ongeveer 95 objecten en installaties te zien, waaronder nieuwe werken die speciaal voor deze expositie zijn gemaakt. Tegelijkertijd werkt De Vries aan een nieuwe tentoonstelling in Praag. In zijn studio - licht, stil en helder - begint alles steeds opnieuw. 'Ik weet meestal niet precies waar het naartoe gaat. Er zijn ideeën en thema's zoals alchemie, folklore en geschiedenis, maar nog geen vastomlijnd plan. Het werk ontstaat in het maken zelf. Als ik hier bezig ben, dan ben ik gelukkig.'

Keramiekmuseum Princessehof
 Grote Kerkstraat 9
 8911 DZ Leeuwarden
 +31 (0)58 294 89 58
www.princessehof.nl

Geopend dinsdag t/m zondag van 11.00-17.00 uur. De tentoonstelling *UNBROKEN* is te zien t/m 16 augustus 2026. Bij de tentoonstelling verschijnt een gelijknamige publicatie, tweetalig (Nederlands en Engels), 176 pagina's in kleur, € 34,95, ISBN 9789462626287.